

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Marek Motuk

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Pawła Blachowskiego,
w sprawie **G. C.** o czyn z art. 24 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o
przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz.U.
1946.30.192 ze zm.)

rozpoznanej w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 13 czerwca 2024 r.,
zainicjowanej kasacją wniesioną przez Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Katowicach
z dnia 19 czerwca 1951 r., sygn. akt K 206/51,

postanowił:

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2021 r., sygn. akt XXI Ko 27/20, Sąd
Okręgowy w Katowicach postanowił:

1. odtworzyć częściowo zaginione akta sprawy Sądu Wojewódzkiego w
Katowicach, sygn. K 206/51, w której zapadł wyrok przeciwko G. C. w dniu

19.06.1951 r., o czyn z art. 24 par. 1 Dekretu z dnia 13.06.1946 r., w ten sposób, że:

- zaliczyć w ich poczet:

1. kopię postanowienia o tymczasowym aresztowaniu G. C. z dnia 10 sierpnia 1950 r., Pr II. 639/50 (dokument w kopercie k. 25 akt),
2. kopię informacji o osadzeniu w więzieniu w C. w dniu 26 sierpnia 1950 r. (dokument w kopercie k. 25 akt),
3. kopię wniosku i postanowienia o przedłużeniu aresztu tymczasowego wobec G. C. z dnia 04.11.1950 r. - do dnia 10 grudnia 1950 r. (dokument w kopercie k. 25 akt),
4. kopię postanowienia o przedłużeniu aresztu tymczasowego wobec G. C. z dnia 13.01.1951 r. - do dnia 10 lutego 1951 r. (dokument w kopercie k. 25 akt),
5. kopię pisma Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w C.o przekazaniu akt do Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Katowicach z wpływem z dnia 27 stycznia 1951 r. (dokument w kopercie k. 25 akt),
6. kopię postanowienia oficera śledczego Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w C. o umorzeniu śledztwa z dnia 15 stycznia 1951 r. wobec G. C. i uznaniu się za niewłaściwym do prowadzenia śledztwa z art. 23 par. 1 Dekretu z dnia 13.06.1946 r. i przekazaniu materiałów śledztwa Prokuratorowi Wojewódzkiemu w Katowicach jako właściwemu (dokument w kopercie k. 25 akt),
7. kopię pisma Wojskowej Prokuratury Rejonowej z dnia 05.02.1951 r., Pr. II 639/50 o przekazaniu akt sprawy do Prokuratury Wojewódzkiej w Katowicach z datą wpływu 6 lutego 1951 r. (dokument w kopercie k. 25 akt),
8. kopię zawiadomienia Wojskowej Prokuratury Rejonowej do Zarządu Więzienia w C. z dnia 5 lutego 1951 r. o przekazaniu więźnia G. C. do dyspozycji Wojewódzkiego Prokuratora w Katowicach (dokument w kopercie k. 25 akt),
9. kopię zapytania o karalność G. C. z daty styczeń 1951 r., stara sygn. [...] (dokument w kopercie k. 25 akt),

10. kopię informacji o skazaniu G. C. na 11 miesięcy pozbawienia wolności (k.21,22),
11. kopię ze zbioru ksiąg ewidencyjnych więźniów z lat 1935-1959 r. - skorowidz więźniów za rok 1951-1952 z więzienia w C. (k. 70-71),
- ustalić, iż G. C. , syn A. i M.,, urodzony [...] 1929 r. w W., w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Katowicach, sygn. K 206/51 został zatrzymany w dniu 10 sierpnia 1950 r. i umieszczony w więzieniu w C., gdzie przebywał od 26 sierpnia 1950 r. do 07 lipca 1951 r.
12. stwierdzić, że w pozostałej części odtworzenie akt sprawy Sądu Wojewódzkiego w Katowicach, sygn. K 206/51 dotyczących G. C. jest niemożliwe.

Kasacją z dnia 12 czerwca 2023 r. Prokurator Generalny zaskarżył, w całości na korzyść G. C. , wyrok Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 19 czerwca 1951 roku, sygn. akt K 206/51, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 roku o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. 1946.30.192 ze zm.), polegające na uznaniu G. C. winnym popełnienia przewidzianego w tym przepisie przestępstwa, mimo że swoim zachowaniem oskarżony nie zrealizował ustawowych znamion wymienionego przestępstwa, ani znamion żadnego innego czynu zabronionego.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie G. C. od przypisanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację należało pozostawić bez rozpoznania.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, merytoryczne rozpoznanie kasacji, zwłaszcza gdy podnosi się w niej zarzut naruszenia prawa materialnego, możliwe jest dopiero, jeśli w toku postępowania o odtworzenie akt (art. 160 i n. k.p.k.) zdoła się ustalić dane dotyczące przypisanego oskarżonemu czynu, a więc czas, miejsce i okoliczności jego popełnienia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2003 r., II KK 374/02). Powyższe dane powinny wynikać jednoznacznie z treści postanowienia o odtworzeniu akt, gdyż ich brak wyklucza możliwość dokonania oceny zaskarżonego kasacją wyroku, a w szczególności

stwierdzenia, czy orzeczenie było dotknięte uchybieniami wyeksponowanymi w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, a tym bardziej, czy było ono – w świetle treści art. 537 § 2 k.p.k. – oczywiście niesłuszne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2004 r., V KK 391/03). Niedopuszczalne przy tym jest, by to Sąd Najwyższy, jako „sąd prawa”, w toku postępowania kasacyjnego ustalał treść zaskarżonego wyroku na podstawie materiałów, które pozyskano w ramach postępowania o odtworzenie akt i w oparciu o te, samodzielnie poczynione ustalenia, oceniał zasadność zarzutów kasacyjnych. Tego rodzaju postąpienie całkowicie wypaczałoby nie tylko istotę postępowania kasacyjnego, ale i postępowania renowacyjnego. Zgodnie z utrwalonym w doktrynie i judykaturze poglądem, w postanowieniu co do odtworzenia akt sprawy sąd nie może ograniczyć się do wymienienia dowodów, które uzyskał, ale **musi podjąć próbę odtworzenia treści wyroku, w szczególności opisu i kwalifikacji czynu oraz wymierzonej kary** (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r., III KK 322/05; J. Skorupka [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, komentarz do art. 160, teza 6; T. Grzegorzczak [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467. Komentarz, Warszawa 2014, komentarz do art. 160 oraz art. 161, teza 4).

W przedmiotowej sprawie tak się nie stało. W sentencji postanowienia „odtworzeniowego” wyraźnie wskazano bowiem jedynie datę wydania wyroku, jego sygnaturę, nazwę sądu i zastosowaną przez sąd kwalifikację prawną. Nie wskazano natomiast jednoznacznie wysokości wymierzonej oskarżonemu tym wyrokiem kary (o powyższym można jedynie wnioskować z treści wymienionych w sentencji a opisanych w uzasadnieniu postanowienia dokumentów pozyskanych w toku postępowania renowacyjnego oraz depozycji procesowych G. C.), ani też – co jest w tej sprawie kluczowe - nie przytoczono niezbędnych elementów opisu przypisanego ww. czynu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy nie mógł dokonać merytorycznej oceny zasadności zarzutu kasacji i stwierdzić, czy zaskarżony wyrok dotknięty był rażącą obrazą prawa materialnego wskazaną w tym zarzucie. Następstwem uznania braku podstaw do merytorycznego rozpoznania kasacji Prokuratora Generalnego musiało być pozostawienie kasacji bez rozpoznania.

W tej sytuacji za celowe należy uznać podjęcie działań zmierzających do odtworzenia treści wyroku Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 19 czerwca 1951 roku, sygn. akt K 206/51, zwłaszcza, że materiał pozyskany w toku postępowania w sprawie XXI Ko 27/20 wskazuje, iż jest to możliwe.

Po dokonaniu tego odtworzenia Prokurator Generalny odniesie się do kwestii ponownego wniesienia kasacji na korzyść G. C. . W tej specyficznej sytuacji (*de facto* w tej sprawie brak substratu zaskarżenia, wobec treści postanowienia „odtworzeniowego”) zakaz z art. 522 k.p.k. nie będzie stał temu na przeszkodzie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2003 r., II KK 374/02).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[ms]

Paweł Kołodziejcki

Dariusz Kala

Marek Motuk